

betyder det, at mennesket har muligheden for enten frelse eller fordømmelse?

- Fundamentalistiske teologer vil sige, at der efter døden er tale om dom til enten himmel eller helvede – bogstaveligt og fysisk forstået.
- Eksistensteologer vil sige, at læren om frelse og fortabelse slet ikke skal opfattes som en beskrivelse af noget tidsligt eller noget, der vedrører bestemte 'steder'. Den skal tolkes, så den betyder, at man her og nu, i løbet af sit liv, kan leve under Guds nåde (frelse), eller man kan afvise dette og derved sætte sit liv over styr (fortabelse).
- Atter andre teologer vil sige, at vi ikke ved noget om, hvad der konkret skal ske, da vi kun har Bibelens billedtale at holde os til, men at evangeliets forkyndelse om Guds kærlighed og barmhjertighed står meget stærkere end dets tale om dom. De vil derfor afvise tanken om, at mennesker går evige pinsler i møde.

De vidt forskellige opfattelser af et så vigtigt spørgsmål inden for samme religion illustrerer, at det der binder en religion sammen, ikke er et færdigt sæt af meninger, men det, at man forholder sig til den samme tradition.

KULT OG RITER

Dåb og nadver

To riter står i centrum i kristendommen: dåb og nadver.

Dåben er den overgangsrite, som markerer optagelse i kristendommen. Præsten fremsiger en dåbsformel med ordene "Jeg døber dig i Faderens, Sønnens og Helligåndens navn" og foretager derefter selve dåbshandlingen. I Bibelen tolkes riten i lyset af Jesu død og opstandelse: Lige som Kristus døde og blev genoprejst, således begraver den troende sin gamle identitet og får et nyt liv gennem dåben. Denne tolkning er lettere at forstå, når man tænker på, at man oprindeligt døbte voksne mennesker ved fuld neddykkelse i vand. Det gør man stadig nogle steder, men i de fleste kristne kirker foretager man nu barnedåb med en symbolsk bestænkelse. Ved at døbe spædbørn understreger man, at det enkelte menneske er helt afhængigt af Guds nåde og ikke selv kan fortjene sin frelse.

Mens dåben er et optagelsesritual, som udføres én gang for hvert individ, er *nadveren* et ritual, som gentages jævnligt – i folkekirken ved enhver højmesse (dvs. formiddagsgudstjenesten om søndagen). Nadveren er et måltid, hvor menigheden sammen nyder brød og vin og derved på rituel vis får del i 'den nye pagt', dvs. den frelse, som

Jesu død og opstandelse har muliggjort. Det mytiske forlæg findes i det måltid, som Jesus delte med sine disciple skærtorsdag, aftenen før korsfæstelsen. Ved den lejlighed siger bibelteksten, at Jesus 'brød brødet' og skænkede vinen, idet han sagde: "Dette er mit legeme, som gives for jer [...]" og "dette er mit blod, som udgydes for jer [...]". Symbolsk forudsagde han på denne måde, at hans legeme ville blive nedbrudt og hans blod udgydt – nemlig ved korsfæstelsen.

Det hedder derfor ved præstens uddeling af brød og vin: "Det er Jesu Kristi legeme", og "Det er Jesu Kristi blod". På denne måde giver man rituelt eller symbolsk udtryk for, at Jesus Kristus er til stede. Nadveren er på den måde et synligt og sanseligt udtryk for det samme som forkyndelsen af Guds ord, nemlig at menigheden får del i Guds tilgivelse.

Dåb og nadver er i den lutherske kirke de eneste to riter, som kaldes *sakramenter* (dvs. hellige handlinger). I den katolske og den ortodokse kirke regner man derimod med syv sakramenter: dåb, konfirmation, bod, nadver, syges salvelse, ægteskab og præstevielse.

Overgangsriter

De overgange i tilværelsen, som markeres med særlige riter, er i kristendommen fødsel, pubertet, ægteskabsindgåelse og død. I alle tilfælde

Gudstjeneste i Adventskirken, Vanløse. Nadver bruges i næsten alle kristne trossamfund, men praktiseres og fortolkes på forskellige måder.

er det ud fra en kirkelig synsvinkel det teologiske indhold, som er det afgørende i riten. Derfor knytter man overgangsriten til en bibelsk tradition.

Barnedåben sættes i forbindelse med Jesu ord om at gøre alle folkeslag til disciple og at døbe dem. Den er således på én gang en markering af taknemmelighed over barnets nye liv og et 'velkommen' til barnet i den kristne menighed.

Konfirmationen markerer overgangen fra barn til voksen (lidt tidligt, efter moderne forhold), men er – hvad ordet også betyder – bekræftelsen af barnedåben. I Danmark i dag er det ikke ualmindeligt at unge, som gerne vil konfirmeres, men ikke er barnedøbt, bliver døbt kort tid før konfirmationen. Dette er et resultat af en vekselvirkning mellem religionen og den kultur den lever i. Kirken accepterer, at mange ikke er blevet barnedøbt i det moderne sekulariserede samfund, og indretter derfor sin rituelle praksis efter forholdene. Nu har man ofte 'konfirmanddåb' og konfirmation med få ugers mellemrum.

Indgåelse af *ægteskab* kædes sammen med Bibelens ord om, at mand og kvinde er skabt til at blive 'ét kød', og at hvad Gud har sammenføjet, må mennesker ikke adskille. I de fleste kristne trossamfund forholder man sig dog pragmatisk til realiteterne og accepterer skilsmisse. Også på ægteskabsområdet ser man, hvordan religionen tilpasser sig de faktiske samfundsforhold: I dag er det for eksempel ikke ualmindeligt her i landet, at et par, som har levet sammen nogle år, bliver gift i forbindelse med det første barns dåb.

I alle kristne trossamfund praktiseres monogami. Man kan dog finde eksempler på områder, fx i Afrika, med synkretisme mellem kristendom og traditionelle religioner, hvor polygami praktiseres i en vis udstrækning. Mormonkirken har *tidligere* tilladt polygami, men den udgør i øvrigt et grænsetilfælde med hensyn til definitionen af, hvad der er et kristent trossamfund.

Ved *død* foretages begravelse af den afdødes legeme efter en ceremoni i kirken eller i et kirkegårdskapel. Hvis der skal foretages ligbrænding, kaldes ceremonien en bisættelse. Ritualets ordlyd er hentet fra de to centrale myter om syndefald og opstandelse: "Af jord er du kommet, til jord skal du blive, af jord skal du igen opstå."

ETIK OG LEVEVIS

Næstekærlighed

Den kristne etik har sit udgangspunkt i *det dobbelte kærlighedsbud*: "Du skal elske Herren din Gud [...], og du skal elske din næste [...]" (Matt 22,37-49 og Luk 10,27). Jesus erklærer, at dette bud sammenfatter hele